

CENTRUL NAȚIONAL
ANTICORUPȚIE AL
REPUBLICII MOLDOVA

НАЦИОНАЛЬНЫЙ ЦЕНТР
ПО БОРЬБЕ С КОРРУПЦИЕЙ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

PR. 36/26.10.18

OPS

MD-2004, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 198
Tel. (+373) 22-25-72-94

Nr. 06/2-6545 din 14.11. 2018
La nr. B61 din 26 octombrie 2018

Parlamentul Republicii Moldova

Prin prezenta, Vă remitem atașat raportul de expertiză anticorupție la proiectul de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative (Legea nr.1402/1997; Legea nr.140/2013; Legea nr.30/2013).

Anexă: potrivit textului – 3 (trei) file.

Director adjunct

Lidia CHIREOGLO

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA	
D.D.P. Nr.	<u>2469</u>
" <u>15</u> "	<u>11</u> 20 <u>18</u>
Ora	

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

Nr. ELO18/5551 din 13.11.2018

la proiectul de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative (Legea nr.1402/1997; Legea nr.140/2013; Legea nr.30/2013)

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.

I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului

I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului

Autor al proiectului de act normativ este Parlamentul RM, iar autor nemijlocit este un grup de deputați în Parlament, ceea ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 alin.(3) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996.

Categoria actului legislativ propus este Lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art.6-12 din Legea nr.100/2017 privind actele normative.

I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului

Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional "etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:

- a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;
- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;
- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;

- d) *examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;*
- e) *informarea publicului referitor la deciziile adoptate."*

Proiectul supus expertizei a fost plasat pentru consultare publică pe pagina web a Parlamentului Republicii Moldova, fiind asigurat accesul părților interesate la proiect.

Suplimentar, autorul proiectului nu a asigurat informarea publicului referitor la inițierea elaborării prezentului proiect de decizie, condiție prevăzută de art.8 lit.a) al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional.

Astfel, având în vedere că proiectul a fost plasat pe pagina web indicată supra și părțile interesate au acces la proiect, se constată că în procesul de promovare a proiectului asigurarea transparenței decizionale stabilită de Legea nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional a fost, în mare parte, asigurată.

I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

Potrivit notei informative, scopul proiectului constă în "*[...] întreprinderea măsurilor de asistență și protecție a persoanelor din grupul de risc suicidar, precum și asigurarea protecției speciale a copiilor de impactul negativ al informației*".

Analizând normele elaborate s-a constatat că prin proiect se propune modificarea Legii nr.1402/1997 privind sănătatea mentală, Legii nr.140/2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situații de risc și a copiilor separați de părinți și Legii nr.30/2013 cu privire la protecția copiilor împotriva impactului negativ al informației, fiind definite noțiunile de "*suicid*" și "*comportament suicidar*", stabilite atribuții pentru autoritățile publice centrale și locale în domeniul prevenirii suicidului și obligații pentru părinți de a institui programe de filtrare web și control parental.

Prin urmare, se constată că scopul declarat de către autor în nota informativă corespunde scopului real al proiectului.

I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

Proiectul promovează interesele statului privind prevenirea suicidului și a tentativelor de suicid, ceea ce este conform interesului publicului.

I.5. Justificarea soluțiilor proiectului

I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.

În conformitate cu art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative sunt însoțite de „*nota informativă care cuprinde:*

- a) *denumirea sau numele autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului actului*

normativ;

b) condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite;

c) descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene;

d) principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi;

f) modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare".

Argumentele invocate de autor în nota informativă justifică necesitatea promovării proiectului, fiind expuse condițiile ce au impus elaborarea acestuia, principalele prevederi. Potrivit notei informative: "[...] necesitatea elaborării proiectului în cauză a rezultat din constatările Comisiei speciale pentru elaborarea și aprobarea pachetului de modificări legislative în domeniul prevenirii suicidului, instituită la 24 martie 2017.

În cadrul activității desfășurate de Comisia specială pentru elaborarea și aprobarea pachetului de modificări legislative în domeniul prevenirii suicidului că rata suicidului și a tentativelor de suicid în Republica Moldova este în creștere. [...]

Problema suicidului nu a fost reflectată în politicile din domeniul sănătății mintale, prin urmare aceasta a fost ignorată, la fel cu s-a pus accentul pe oferirea suportului psihologic, psihoterapeutic, etc. a persoanelor din grupul de risc suicidal a familiilor lor.

Nici un act normativ nu definește "suicidul" sau "comportamentul suicidal", nu stabilește atribuții pentru autoritățile publice centrale și locale în domeniul prevenirii suicidului.

Pe segmentul protecției sociale problema suicidului este examinată mai mult prin prisma protecției copiilor rămași fără ocrotire părintească și a copiilor aflați în situație de risc, dar nu și a maturilor, deși datele statistice arată că numărul suicidurilor și a tentativelor de suicid este mai mare în rândul adulților. [...]

La începutul anului 2017, societatea a fost marcată de creșterea numărului tentativelor de suicid în rândul copiilor și adolescenților, care au recurs la aceste acțiuni fiind influențați prin intermediul on-line, prin implicarea în jocuri virtuale care fac parte din așa numitul "grup al morții". În acest context este imperios necesar să fie întreprinse măsurile necesare de protecție a copiilor de impactul negativ al informației și de influența mediului on-line.

Comisia reiterează că la nivel național nu există metodologii/instrucțiuni de intervenție, referire și suport a persoanelor din grupul de risc suicidal și a familiilor în care se află aceste persoane; populația are acces la mijloace folosite pentru suicid; comunitatea respinge familiile în care a avut loc un caz de suicid; la nivel național lipsesc Studiile calitative și cantitative a tentativelor suicidale și suicid, iar recomandările mediului academic și ale OMS-ului nu se regăsesc în cadrul normativ; datele statistice nu sînt dezagregate și unificate; comunicarea la nivel de autorități și instituții publice este defectuoasă, nu există o evidență unificată a suportului oferit persoanelor din grupul de risc suicidal sau al familiilor acestora; copii și adolescenți nu au dezvoltate deprinderile de viață, abilităților de rezolvare a problemelor, de soluționare a conflictelor, precum și abordarea nonviolentă a neclarităților; nu există cultură mediatică; lipsește monitorizarea spațiului on-line, iar din cauza lacunelor legislative informația dăunătoare nu poate fi blocată; lipsesc programele de educație parentală, etc."

Prin urmare, argumentele invocate de autor în nota informativă justifică necesitatea elaborării proiectului, fiind întrunite cerințele art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative.

I.5.2. Argumentarea economică-financiară.

Conform art.30 lit.e) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, nota informativă trebuie să conțină „e) fundamentarea economico-financiară”.

Reieșind din prevederile proiectului și nota informativă anexată, implementarea normelor propuse nu vor genera cheltuieli suplimentare. Potrivit notei informative: *"Implementarea prezentului proiect nu necesită mijloace financiare"*.

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.54 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative *"textului proiectului actului normative se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]"*

- a) se expune într-un limbaj simplu, clar și concis [...]
- c) terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația Uniunii Europene și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; [...]
- e) se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspândire, [...]
- f) se evită folosirea [...] a cuvintelor și expresiilor [...] care nu sînt utilizate sau cu sens ambiguu;
- g) se evită tautologiile juridice;
- h) se utilizează, pe cât este posibil, noțiuni monosemantice, [...]"

Textul proiectului este expus într-un limbaj simplu, clar și concis, cu respectarea regulilor gramaticale și de ortografie, întrunind cerințele prevăzute de art.54 din Legea 100/2017.

II.2. Coerența legislativă a proiectului

În textul proiectului nu au fost identificate norme contradictorii sau conflicte dintre prevederile acestuia cu reglementările altor acte legislative sau normative în vigoare.

II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect

Proiectul reglementează activitatea autorităților publice centrale și locale, responsabile de asigurarea prevenirii fenomenului suicidului.

II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului

Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de

Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

III. Concluzia expertizei

Proiectul a fost elaborat de către un grup de deputați în Parlament și are drept scop întreprinderea măsurilor de asistență și protecție a persoanelor din grupul de risc suicidal, precum și asigurarea protecției speciale a copiilor de impactul negativ al informației.

Proiectul respectă parțial rigorile de transparență impuse de Legea nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional, autorul nu a asigurat informarea publicului referitor la inițierea elaborării acestuia.

Prevederile proiectului corespund scopului declarat de către autor în nota informativă și acesta este în conformitate cu interesul public.

Proiectul în redacția parvenită la efectuarea expertizei anticorupție nu conține factori și riscuri de corupție.

13.11.2018

Expert al Direcției legislație și expertiză anticorupție:

Xenia VAMEȘ, Inspector principal